

1. חוקים תקנות ותקנים

הכללים בהם נדרש בודק מוסמך או בודק פנים מפעלי (בפ"מ) לעמוד , כלולים בחוקים , פקודות , תקנות , הוראות ממונה , תקנים , הוראות ונהלי עבודה של מקום העבודה , כללי הידע ההנדסי , המקצועי והניסיון האישי .

דרגת החשיבות של כלל נקבעת על פי המקום בו הוא הוגדר : לדרישה המופיעה בחוק חשיבות גבוהה מדרישה הכלולה בתקנה בתקנה או בתקן , לתקנה עדיפות על הוראות ממונה ולכלל בתקן רשמי יתרון על תקן רגיל או תקן זר .
מדרג חשיבות :

חוק ופקודה

תקנה וצו

תקן ישראלי רשמי

הוראות ממונה

תקנים ישראליים

תקנים זרים (בין לאומיים , ארופאים , אמריקאים וכו')

הוראות ונהלי עבודה של מקום העבודה

הוראות יצרן , ניסיון וידע מקצועי .

חוק ופקודה - נחקקים ע"י הכנסת , עבירה עליהם היא עבירה פלילית , ובמקרים בהם

עוברים על החוק (ויש ענין ציבורי) העברין נתבע ע"י המדינה .

את תחום הבטיחות בעבודה מכסים בארץ שני חוקים :

❖ פקודת הבטיחות בעבודה

❖ חוק אירגון הפיקוח על העבודה .

תקנה וצו - לכל חוק ניתן להוסיף תקנות . מטרת התקנות להרחיב , לפרט ולהתאים את

הדרישות בחוק לרוח הזמן ולהתקדמות הטכנולוגית .

התקנות חתומות ע"י שר ממונה המקבל אחריות לנושא מכוחו של חוק .

בתחום של מכונות ואביזרי הרמה מספר תקנות :

❖ כללי הבטיחות בעבודה (נמלים ואוניות בנמלים) 1947

❖ תקנות הבטיחות בעבודה (עגורני צריח) התשכ"ז 1966 -

❖ תקנות הבטיחות בעבודה (הרמת בני אדם במלגזות) - תשמ"ג 1983

❖ תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) התשמ"ח - 1988

❖ תקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתרים) התשנ"ג

1992.

תקן ישראלי רשמי – הוא תקן ישראלי (ראה בהמשך) אשר שר המסחר והתעשייה הכריז עליו כתקן רשמי.

כיום נוטים להגדיר רק תקנים להם נגיעה לבטיחות הציבור או להגנה על הסביבה כתקנים רשמיים.

התקן נרשם ב"רשומות" (כמו חוק או תקנה) והופך בחשיבותו לשווה ערך לתקנה או לצו.

הוראות ממונה - ישנם תחומים מקצועיים בהם ממונה פקיד ממשלתי כאחראי לתחום, לדוגמה מפקח עבודה ראשי (מפע"ר) בתחום הבטיחות בעבודה. כאחראי לתחום הוא מכתוב הוראות ונהלים.

תקנים ישראליים – בארץ התקנים נכתבים ומאושרים באגף התקינה במכון התקנים הישראלי.

אם תקן אינו מוכרז כתקן רשמי, העמידה בדרישותיו היא התנדבותית ונתונה לשיקול דעתו של המשתמש או המזמין. המדיניות הנוכחית של מכון התקנים היא לאמץ תקנים זרים במיוחד תקנים ארופאיים.

תקנים זרים - תקנים בין לאומיים - ISO, תקנים ארופאיים - EN, תקנים אמריקאים - ANSI ASME ASTM, תקנים בריטים - BS, תקנים גרמניים - DIN. אינם תקנים מחייבים אלא אם אומצו ע"י תקן ישראלי והוגדרו כתקנים רשמיים.

הוראות ונהלי עבודה - בכל מקום עבודה מסודר מוגדרים נהלים והוראות עבודה המבוססים על הדרישות בחוק בתקנים בתקנות ובתנאים מיוחדים של מקום העבודה, אסור לנהל או להוראה פנימית לסתור את הדרישות החוקיות, ומומלץ שיתאימו לתקנים הישראליים והזרים.

הוראות יצרן - היצרן של הציוד מטיב להכיר את הציוד ולכן להוראות התפעול והאחזקה של היצרן משקל וחשיבות רבה, בדר"כ הן ההנחיות מפורטות, יסודיות ויעודיות לציוד